

NÓGRÁDI LAPOK ES HONTI HIRADÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI S KÖZGAZDÁSZATI HETILAP.

Előfizetési ár:

Egész évre 6 frt. Fél évre 3 frt. Negyed évre 1 frt 50 kr.
Egyes száma ára: 15 krajczár.
Eszéketni csupán a kiadóhivatalban lehet B-Gyarmaton.

Előfizetési pénzek, reklamációk és hirdetések a kiadóhivatalban intézendők.

A lap szellemi részére s a nyiltiltérre vonatkozó minden közlemények a szerkesztőhöz küldendők.

Hirdetések díja: három hasábos petítor 5 kr. — Nagyobb és többzori hirdetések jutányosan eszközöltetnek.
Bélyeg minden bejelentésnél 30 kr.

Nyiltiltér garmond sor: 20 kr.

Anyagi helyzetünk 1867 óta.

Sem politikai, sem társadalmi téren nem öltik anyagra szembe Magyarország haladása az utóbbi negyedszázad alatt, mint a közgazdaság terén. És pedig nem csak egyes, hanem a közgazdaság összes ágaiiban.

Midőn a kiegyezés létrejött s a közös vámtörvényt törvénybe iktattattott, Magyarországon nagyon sokan csaknem fatalistákusan lemondottak arról az eszméről, hogy valaha emelkedés méltó külkereskedelmünk s számba vehető iparunk lesz. Akkor adták ki a jelszót, hogy Magyarország agrikulturnál állam marad örökon-örökké s attól az időtől datálódik az ellenzék egy részének az az állandó frázisa, hogy Magyarország iparát és kereskedelmét lehetetlenné teszi az Ausztriával való rámszövetség.

Az idő és pedig aránylag rövid idő, valamint a magyar fajban rejlő öserő és szívósság megegyeztették a bajjóságot. A lefolyt 25 év alatt anyagi téren oly színvonalra emelkedett ez az ország, hogy méltán igényelhet magának helyet a nyugati államok sorában.

1867-ben p ó n z á g y i e g y s z ó l v a t a b u l a r a s a e l ő t t á l l o t t u n k . A alkotmány helyreállításával a közgazdaságunk növekedése egyre növekedő állami költségvetéseket követelt. Évszázadok hiányait kellett gyorsan, habár csak töredékesen is pótolni. A mellett könnyelmű guzdálkodás is folyt s így fejlődött ki lassanként a chronikus defecit. — Hanem időközben a közgazdasági intézmények fokozatos fejlesztése jelentősen növelte az ország adóképeségét, a közgazdasági lendület s a józan politika megszilárdították hitelünket s midőn végre komolyan hozzá láttunk pénzügyünk rendezéséhez, a bölcs pénzügyi politikának rendelkezésre állottak mind ama tényezők, melyek segélyével nehéz feladatát megoldhatta. Ma deficitmentes budgetünk van, a zárszámadások milliárdok kedvezőbbek az előirány-

zatnál, magas kamatozású adóságainkat alacsonyabb kamatokra konvertáltuk s a megszilárdult pénzügyi viszonyok lehetőségessé tették, hogy most a valuta-rendezés nagy és átvös munkába belefoghattunk.

Szinte bámulatos alakulatot vett a külállamokkal való áruforgalmunk. Huszonöt évvel ezelőtt egy kis búzát, lisztet és bort exportáltunk, melyért alig egynehány millió forint jött be az országha. Ki sem igen sok pénzünk ment, mert vásárló képességünk fölötté csekély volt. Ma 1000 millió forinthoz jár közel évi áruforgalmunk s ez óriási összegen a kivitel évi összeggel, sőt valamivel nagyobb szerepet, mint a behozatal. — Belföldi kereskedelmünk óriási lendületet a czégek szaporodása, vidéki kereskedelmi emporiumok keletkezése s a fogyasztás körébe oly elemek bevonása bizonyítja, melyek 25 év előtt egyes czikkék fogyasztásától teljesen el voltak szigetelve.

Magyar ipar, eltekintve a malom-ipartól, nevezetesen gyárpar 25 évvel ezelőtt nem volt. A házi-ipar egy némely ág képviselte az egész magyar ipart. — Még távol állunk ugyan attól, hogy Magyarországról, mint ipari államról szólhassunk, de a ki nem zárkozik el a szemmel látható és kézzelfogható jelenségek elől, kénytelen elismerni, hogy az utóbbi negyedszázad hatalmas lépéssel vitt közelebb bennünket az ipari államokhoz. Magán-ráilalatok és részvénytársaságok százával szolgájkák és mozdítják elő napról-napra egyre fokozódó mérvben az ország ipari fejlődését s a magyar ipari termékek közt nem egy, olyan van, mely messze, tengeren túl is fogyasztópiacot tudott teremteni. Az pedig tagadhatatlan, hogy néhány általános fogyasztási cikkekben a belföldi ipari produktumok ma már bátran kijájkák a versenyt a külföldiekkel.

Páratlannak mondható az a haladás, melyet kö z l e k e d ő s ő g y ű n e k , főleg pedig vasutógyánk felmutathat. Hogy miré fejlődött az a néhány száz kilométernyi vasut, melyet az 1867-diki ér Magyar-

országban talált, azt a kereskedelmi ministerium legutóbbi évi jelentése fényesen illusztrálja. Be van hálózva az egész ország vasutakkal, a közlekedés hibetlen arányokban növekedett, s szállítás, ugy a személy-, mint a teherszállítás, olcsóbbodott s a zónadíj szabás behozatala, a vasutak államosítása — Baross e nagy alkotásai — az egész civilizált világ figyelmét hazánkra irányították. E mellett vízi közlekedésünk folyam- és tengeri-hajózáunk is a kor követelményei szerint fejlődött. Annak pedig, hogy miré fejlődött közutaink egye e 25 év alatt, élő tanja egy egész generáció.

A fokozatos haladás jelei és eredményei mutatkoznak a közgazdasági téren is. Hogy kultiválják ma a földet ahhoz képest, mint 25 év előtt művelték? Mily óriási befektetések eszközöltettek ez idő alatt talajjavításokra, holt és élő inventarium beszerzésére: a gépek és modern gazdasági eszközök mily óriási mérvben terjedtek és mily jelentékeny változás ment végbe a föld jobb kihasználása irányában az egész mezőgazdasági ágazatban! Mindent egy rövidke cikk keretében, melynek czélja csupán az általános anyagi haladást konstatálni, lehetetlenség adatokkal és bizonyítékokkal ugy kiemelni, hogy teljes képet nyújtsion. De ez adatok és bizonyítékok meggyának a statisztikai kimutatásokban s azokat elrítálni, azok meggyózó erejét csökkenteni nem lehet.

Az anyagi haladást bizonyító számok a legjobban demonstrálják a 25-ik évi fényes jubileum jelentőségét.

A N.-V. Muzzeum gyarapodása.

Ismét van szerencsém a Muzzeum okmány- és levéltári osztályának szaporodásáról örvendetes híradást tudni a t. közhírré, hogy a hazai történelem érdekében igen bősé két darab adomány érkezett kezembe. Az egyik a megre köztiszteltetésben álló, érdemdes veterán

TÁRCSA.

1867—1892.

Megszünt a barcz, és a gyász, mely követte;
Kibékült hős népével a király;
A nemzet vágya teljesült, fölötté
Paladiumként a koronás áll;
Az Úr. fölkentjé Szent István díszében
Csupépli a hon szebb jövő hitében;
S a legdicőbb nő júnó fején
Hagyogva fénylik az ós diadém.

Oh nemzetem, te Árpád harci népe
Ki a szabályt oly hősi-forgatód,
S megfogva, bár de törve nem, szemébe
Néztél a véznek, áldjad e napot,
Hogy a magasatos trónnak biborára
A szerelened sőt le ma sugára,
Mely egyesítve népet és királyt,
Számú örökre átkos pártizsályt.

Van-e magyar, ki hön nem lelkesülne
Hallván imádkott nyelvét segeni
Egy szívd ajkán, kit nem e hon szülte
De magyarabb mint oly sok itteni;
Ki megpirít anyji büszke rangot,
Feddőn miért nem hallat szütya-hangot,
Holott háfája szép Hunnia,
Kinek bűség a legdicőbb dija.

S e szent hevéllél, mely lelkekben örvend
Ó Apala, ó a királyi fény,
Ki elhatatlan lánggal ég tevéred
Oh drága hon, s csodás-szép nyelvedél;
Mert megvan irra nagy köllök dalában,
Hogy a legelső magyar e hazában
A szivónkhoz nőtt koronás király,
Kéért a hont karja kézen áll.

'S viszont mily feukólt a királyi szándok
Mely áldozatra értünk egyre kést,
Dicső pélláját aliban láthatatok
Mint sürgő hozni sebre írt s kést;
Legyen e kiocs, mond, mit a nép szerelme

Magas trónunknak számolyára tett le,
Arvánkat, övegyeknek adva át,
Kik a hont-védők veszét sirták.

S legyen bocsánat, melyből nincs kivétel,
Mely bosszút és gyűlölséget kirár,
S a bujdosónak ósi tühélyével
Megvirtra az úgy sörvargott balár;
És legyen ennek egy csupán az ára:
Leikes törekvés a közgy javára,
Hogy áldott béke boldog hajnala
Derüljön e hazára általa.

S im a nagy eszme gyujt, hat láthatóan,
Miként kitor burkából a virág;
Ipar, művészet már-már elhalóban,
Tijon lendület magas fokára hág;
Arany kalászt hoz a szántó széje.
A tespedésnek szerte-foszlík éje,
Csodát mivel a lázas szorgalom,
S nap nap után szebb, gazdagabb a hon.

És mi kik eddig pártussák bevében
A haladástól ugy elmaradtak,
Hogy, — bár nem ösön vétkünk volt egészen, —
A nagyvilág csak gunyozól néze ránk,
Ahg rövid pár évized ha múlta,
Megjött a munka fényes korozója,
S ország-világot bátran felháránk:
Jájjon híradai a mit alkotánk.

S örvénk a nép dél-, kelet-, nyugatról,
Szívében a kivánszós érzete.
Mi az mi telnek a barbár magyartól
Kinek harczok közt folyik el élete;
Mi az mi a „szar és por“ városában
Látásra méltó még nagy Európiában
A hol Páris, Bécs, London tándókol,
Ezek fényét nem éri semmi föl?

De szánk a gúny, mert min a természet
Pazar kezével áldón remekelt,
A paurokna bámulatra készítet,
S csodás, mondják át, mit e nép mivelt;
Hogy palotái versenyeknek fényben,
Toronyok ragyognak rélt viakók helyében

S melyet Andrásy alkotott az út
Megörökíti a nagy férfót.

Szóljunk-e művészeiről, tudományról,
Miket királyunk ápol, véd, terem?
A múzsa daltól szegő emurekéről,
Mit az istének templomfál emelt?
S e szent talajról, melynek volt Deákja
Munkácsy művét a világ csodálja,
S Apoll' szőlöttje a lángeltő Lasz,
Mind itt hoznak a hazára dísz!

Oh boldog a nép mely uralkodóját
A szeretet láncával övezi;
És a király ki hű vigasztalóját
Vész és vihar közt néphöz tei;
És ha öröme int az éra olykor,
Egymásra részvét özetével gondol,
S nép és királyból lézen egy család,
Mely egyesült erőben örvét ád.

Mert bajh a végre, bár farka kegrével
Áld néha, többzör hoz hát bánatot,
Emlékeink még fájdalom sebével,
Midőn Szepednek gyász áthatott;
S emléke hön él annak is szivónkban,
Hogy a dülő ár megörökött egy csoppon.
Király k ö n s ú j e , melyet hallatott
Romokból tünder-várost alkotott.

És ki feledné szüles e hazában, —
Oh nemzetemnek búska öröme! —
Hogy ós Budán egy bölcső ringa lágyan,
Örök szüleség fényes lánczeme;
De ránt borult ab gyászunk sorden éje,
Letűnt a csillag, nemelünk reménye,
Kit megve törös ilyen fájdalom:
S Előtte most is szent kölelm a hon.

Mert ó az alkotmány fényes öre,
Melyet megvő mint népe atyja, hön,
S a nagy kálca, mely örökös időre
Törvény, belötte, minden-egy belün;
Szánd-egyezdje fölt le már szöta
Hogy a hazának bölcs uralkodója
S címeit közt egy sem magasosabb
Mint ez, hogy ő „legalkotmányosabb.“

Pajor István.

Berkovits Desseffy Otto urnak szent ajándéka, és az a Német, Zsigor, Franygon-Isa Asszonyok 1871. évi tragédiájának leírását tartalmazza egy XVIII. századi első felében írt Manuskriptban; — a második pedig a társaságok egyik roviditai hajózatának Károlyi Károly urnak kétdemája, és az Tökölly Imrenek eredeti megírt levele Tari Ferenc, orvosi tanárnak, mely az alkalmi királyi udvari orvosi letelepítéséről 1800-ban írt 23-kezel. Mind a két hazafias adomány mellé hátra érdekes.

Nagy István.

As a bizonyos római emlékek.

Pannónia északi részét a rómaiak körülbelül Kr. e. 100 körül az első század végén hódították meg; az itt lakó Aquincum nevű virágzó telepét még virágzóbbá tették.

A legnagyobb római sereg legelső dolga volt mindig a tábor (castrum) építése, hogy erős védelmi pontja legyen a meghódított vagy megszállt vidéknek. Így erős épült Aquincum mellett is.

Volt is erre emlékek, mert a Dunai balpartján lakó szarmaták is a helyi népi dalok alapján jeleztek rájuk a római falakra.

Aquincum erődje mellett is a többi erőd mintájára egy erős római városra épült, melyben a többi között a kőbeépített utak is háttérben (canabae) voltak.

Az Aquincum tábor a szent-andrei országút nyugati oldalán terült el, s a táborról kelet felé épült a római városrész jara, míg az őtelep közelében (Buda helyén) táboroztak.

E két telep között volt a temető, s onnan vándorolt a sírház — mely a Nógrádi Lapok múlt számában tesz említést — a táborról kelet felé épült a római városrész jara, míg az őtelep közelében (Buda helyén) táboroztak.

MEMORIAE PAE, MARTIAE QD VET EX CA LEG II AD, PATRIS KT FLAVIAE AGATHAE MATRIS AELIVS AELIANVS PRAEFECTVS LEG SS PROTECTOR AVG PARENTIBVS CARISSIMIS REGRESSVS AD LARES PATRIBVS F C

Mi kedélyem határolta és kiegészítve így értelmeztem: (Dixi) M(emoriae) Memoriam (Publii) Aelii Martialis (quintilianus) veterani ex (castris) armorum legionis Aelii Aeliani patris Flaviae Agathae matris Aelii Aelianus praefectus legionis (apud) (scripser) protector (magnum) parentibus carissimis regressus ad lares patrios (fuit) (quintilianus).

Vagyis magyarul: A halotti emlékek emlékirat Publius Aelius Martialis s (Ez) az az első század végén hódították meg; az itt lakó Aquincum nevű virágzó telepét még virágzóbbá tették.

Wagner István, a néprajzkutató és nyelvész.

A difteritizről.

Herman (Otto, a nagy híres ember, a szót magasban repülő, azedek, a mindenik kezével egy, egy fűzőkötő kékkel szorító kézzel alakban jelölésű a difteritiz.

Mics az újabb korban betegség, mely gonoszabb, borzongatóbb a difteritisszel mérhető. Dorsalisban felismerjük még a Cholera-t is; mert még csak kezdetben időközben jelentkezik, és már rendszerint halálra vezet, és mert a Cholera legtöbbször a helytelen étkezés által bűntörtései kereti fel. Felépítése a difteritiz a legintézetesebből részrehajlatlan; gúnyos, magányos neki mindaz. Képes egy belsőt a fűzőkötőbe, mint a legzsebébe csigány putriba. Orrvadászát nem a magukat védeni tudó feladatok, hanem a védtelen, s inkább az akarat, mint az ész befolyás alatt álló gyenge lények ellen intéli. Purfangos és a maláriahoz hasonlít, az ellenséget harcokban nagyon sokszor mi vagyunk a legyőzött fél. A kik hajlamosak bírnak rá, sokszor hiszen tudható, fel nem fogható módon ragályosabbá válnak. A hajlammal nem bírnak, és bírnak a feladatok nagy ritkán támadhatnak meg. Dics-János történet 1899. november 12-án, hogy a vármegyei difteritisszel, hogy vizsgálatom alapos legyen, szemben kellett állnom, s éppen midőn a toroktrágya károsítását, a beteg erős köhögési rohamot kap, s egy másodpercen alatt szemem, szájam, orrom társul a beteg torok legnagyobbá örökös váladékával, és bőségesen mi hajom sem lett.

A csocsonnyal a ragályos szemben majdnem teljesen ismeretlen; immantán felismerjük ezért az anyajellegű való táplálkozásban rejlik. A berkegyei 1900-ban havas járvány alkalmával 44 betegre 6. Dics-János 1899-ben 57 betegre csupán 3 csocsonnyal esett. A kilyara csocsonnyal 34 csocsonnyal táplálható. Feletlen veszélyes jellegűség van a Skarlatával, s leginkább az a vesztetés az oka annak, hogy a Skarlat-járvány oly méltán rettegő betegség. De többnyire csak járványok fordul elő. Tapasztaltuk azt kiválóan az elhunyt években, melyről a halálközeli statisztika egyházas nem felismeri megdöbbentően csocsonnyal sokszor fog meg a nyitási nyomoknak egyszerűsége haláláról. A földünk első írott könyvekben inkább a difteritisszel szemben Angliáról van említés; azonban már a hatvanas években lett orvosi művek, tekintettel arra,

hogy még akkor a bakteriologia híresében volt, elég csalafaltan tárgyalták, s az azokban közölt gyogyászati cikkeket nem olvasták.

Az orvosi irodalmi klinikusok az anginát és difteritist különösen betegségek tartották. Ma az orvosok egyik tekintélyes felekezete egynek tartja a két betegséget. En az előbbiekhez csatlakoznak. Nem akarjuk azonban fenn, csak azt hozom fel állításom igazolására, hogy a valódi Angina nem rágyógy, s így nem is fejlődhetik járványra. Megtörténik azonban, hogy a neki kedvező légnyeti viszonyok folytán ugyanazon időben több eset fordul elő; éppen úgy, mint midőn ugyanily féls ok folytán több fogfájás, gyomor és bőrhurut jelentkezik; hogy többnyire a legelsővel támadja meg; hogy az ottani nyakkürtő alakelemei tüdőgyógy, a tüdőgyógy által elszáradt a levegő útja, minék folytán hatalmas szén-savas mérgezés áll be; a difteritiz nagy mértékben ragályos; többnyire, vagy először a toroktrágya lép fel, s onnant a gégébe és légcsőbe terjed le; a difteritiz rosszabb, nagy anyagvesztéssel és ennek folytán sokszor nagy és veszélyes vérzéssel jár, és a rossz véget midőg a mikrobumok által létrehozott baktériumok tüneteket mutató vérmérgezés okozza.

Előfordul azonban gyakran, hogy a két betegség összenézve jelenik meg, vagy pedig, hogy kifejlődik egyik a másikból. Ez esetek többnyire végtelenek.

A régebben multhan nincs említés téve difteritiz járványokról, tehát ha előfordultak olykorú megbetegülések, azok eszórányos eseteknek tekintendők.

Az en emlékezésem szerint az ötvenes években jött híre az első járványos fellépésnek Romániában, honnét a hatvanas években nagy bűvel rontott Erdélybe, a Székelyföldre, hol bizony jó pusztításokat elkövetett, hogy mily mértékben idézett elő. Ma már teljesen megbonosult hazánkban, s bírnak benne egy állandó pokoli járványt — endemiát.

Perényi Gábor.

Nemzeti adakozási felhívás Klapka György koszorújára.

Ki érdemelt meg jobban a magyar honfaktól és bouleányoktól a koszorút, mint Klapka György?

Milyen legyen a koszorú? Olyan, mely nem hervad el, nem hullajtja el levelét; — addig él, míg a hős neme magyar sírveiben élni fog. Olyan koszorú, mely még a nemes érzéssel késztülni is maradandóbb legyen.

Felhívjuk hazánk hő fiait és hőgyeit, hogy rendezzék zöld fűvel helyett fonszokat olyan koszorút a hősök hőnének emléke körül, melyet el nem emésztenek az idő. Gyűjtsünk össze egy alapítványt „Klapka György koszorújának” címe alatt, olyan gyorsan, amint a hazafi járdalom széltérjed minden sírveiben, mely alapítványt szolgálja legyen magyar ifjak képzetésére a Ludovika Akadémiában arra a pályára, melyen az elhunyt hős urát halhatatlanná tetté.

Főnyel, ne gyászszal kísérjük hőnőnket sírjára. Így öröklődik meg emlékezetét.

A ki felismerésünket megérti, átéri, cselekedjék velünk együtt a szent szert: gyorsan és bőségesen járuljon. A legkisebb összeg is, mint a nemzet hájjának kifejezése fogja szaporítani Klapka Györgyének leveleit. Vajha az egész nemzet lenna belefoglaltva en örökzöld koszorúba!

Budapestben, 1892. május hóban.

A gyűjtő-bizottság nevében: Dr. Kemény Kálmánné Gr. Károlyi István, Dr. Bánffy Polyzéna, elnökök.

Dr. Müntsch Aurél, jegyző és pénztáros.

Ezen hazafias felhívás folytatás lapunk részéről is megindítjuk a gyűjtést, s felkérjük vármegyénk melyen tisztelt közönséget, hogy adományait, melyeket lapunkban nyugtatni fogunk, — beküldeni sziveskedjék. Szerk.

Hontvármegye jubilaris férfiai.)

III.

Dr. Rosenfeld Zsigmond.

A mai ünnepelnék egyike dr. Rosenfeld Zsigmond járványos, pestis-elleni megkezdés, Dr. Rosenfeld történelmi tevékenységéről szóló, a mint egész fiatal ember került hozzánk, azon időben, mikor meggyék terülélen az éhség tanúsított, s azon rémisztő kör uralkodott, melynek borzalmaival ki ne tudna részben hallomás, részben személyes tapasztalatok után. Rosenfeld mint egyben fiatal ember, diploma nélkül jött ki a budapesti egyetemről a cholera járvány alatt, hogy tudását, támogatva ember szeretettel, használni legyen a segítség napján, mely akkor az éhségtől eleszárva, a járványtól elrendelő, tehetetlenül, tanácsos gyogyítás nélkül állott. Rosenfeld aki még akkor nem beszélt a lát nyelvet, hátrahagyta és gyűjtésének eredményével csakhamar meggyarsta a felvidék lakosságát, s benne nem a bajosa és szakál talán vézna termelő kisembert látta, hanem az emberbarátot aki kéz, s az orvost aki tud segíteni. Aki látott aki egy járványt, amelyben napok alatt százan és százan pusztultak el, aki látta az 1860-iki ördöki cholera járványt, az tudja csak igazán méltányolni azt a hősiességet, mely kell volt, hogy éjjel nappal a halálközeli közélet, nem csakgye az az eredményt hozza ki, nem rejtkező a pusztító járványt, saját életének kockázataival küzdni mások életéért. Az ilyen odaszórnak nem az érdeke a célja, ki tenné-e meg az orvos az

ilyen halállos veszedelmeknek, hogy megkeresse mindennapi kegyelét? Bizonyára nem, a nyereség nem lenne uránban a kockázatnál, s a hazonyvagy nem azúli hősiességet. Ezekhez hatalmasabb emelőd kell az érdeknél, és az orvosi hivatás becsületé.

A járvány orvos itt maradt s a jól végzett kötelesség jutalmául járasorostól választott, győzött és tanult, hogy megszerzte hivatalosan is azt a kvalifikációt, aminek kifejezője az orvosi diploma. Egy orvosnál, hogy a bizalomnak megfelelően, nem elég a jó akarat, a tudás is szükséges, s ha más pályán levő nem tanul és nem tud, annál rosszabb rész nére, egy orvosnak aki mások egészségéért és életéért felelős, tudatlansága bűn és közveszedelem.

Dr. Rosenfeld megszerzte az orvosi oklevelet torábbra is háttérben maradt, s mi tót népnök, aki a járvány alatt megszerzte a kiadókat, há maradt hozzá úgy, hogy most sines Terény, Teszér s több határtól távol fekvő kis falukban feltehetőleg beleg, aki bajfallal elsősorban is — dacára a távollátásnak, de Dr. Rosenfeldet keresné fel.

Dr. Rosenfeld nemis változott, azaz emberbaráti érzés most is meg van benne, párosulva az érek hosszú tapasztalataival által nyert tudással. Rosenfeld azon orvosok közé tartozik, kik haladnak a korral; ez tulajdonképp nem érdem de kötelesség, de ha látjuk az orvosi tudomány haladását, ha látjuk azt, hogy azóta drága orvosi könyv ma ma új, holnap elavult, s a 15—20 év előtt nagy költségű összegyűjtött orvosi munkák ma már ásatag stámba mennek, s ha tekintettel vagyunk az, hogy a felusi gyakorló orvos nem gazdag, s az idők megnehezült járasa napról-napra nehezebbé teszi a léteit való közéletét, egy érdemnek rejtezők. Fontos dolog pedig, hogy a tudomány haladását figyelemmel kísérje és pedig nemcsak egy irányban, mint kortára s nagy városi specialista, hanem minden irányban változás nélkül: elhívják mindent gyógyítani, mindent ismerni kell. Ez az orvos kötelessége, betegének pedig szökegylete.

Dr. Rosenfeldet azonban nemcsak mint orvost, de mint hazafit, mint magyar embert is ki kell emelnünk. Nem politikai, ez nem is orvoshoz való, a politikai megoszlást jelentene, az orvos pedig az egész világ embere, s a betegség nem tartozik egy párthoz, s egy valláshoz sem; neha nem vallana önértékes szívre, ha valaki eltökélt politikai vagy nemzeti érzelmet. Ezt ő sem tiltolja el, s esködött ellenesé meggyék azon részben táj-dalom eléggé elterjedt panszativizmusokat, s a mivel ő a magyarország ügyének használhat, azt soha elnem mulasztja.

En Rosenfeld működése mint orvosnak s mint honpolgárnak, „Csépp is ráj a körön, nem erő de gyaktora ötéssel”, nem világra való események fűződnék muljához, de a kötelességek pontos teljesítése. Múltó tulajdona s nyugodó önérték és polgártársai becsületé. Ipolygás, 1892. május 6.

Dr. Kovács Sebertyén Endre.

A felvidéki művelődési egyesület néprajzkutatói fők intézte H.-Gyarmaton június hó 16-án tartó közgyűlése a városban természetesen Köry Tiradar előkötés alatt. A közgyűlésen csak kevesen voltak részt, de akik részt vettek, azok mindannyian nagyon érdek-lődnek magyar kultúrának fejlesztéséért. Ott láttuk a vármegye új tanfelügyelőjét Koztka Mihály urat is, aki mindvégig élénk figyelemmel kísérte a közgyűlés lefolyását. Köry Tiradar elnöki jelentésében főleg a málnapataki óvodára fordult ki, röviden elmondván annak létesítési processusait s örömmel jelevén, hogy az óvoda, mint azt Hrk Ános málnapataki or. lelkész úr s az építéssel megbízott gondnok jelenté, — már a folyó évi sept. havában át fog adni a rendelkezésének. Tanfel-gyűlésem, mint értesülünk, — minden irányú mozgalmat meg fog indítani airtant, hogy Málnapatakra a rég tervezett és nagyon is óhajtott Ádmi elemi iskola létesít-tessék. — Szóba jött a közgyűlésen az is, hogy mért nem épül a palvarcai óvoda, a melynek néhai Szentiványi Katinka hagyományából már közel 10.000 ft van elhelyezze egy gyarmati pénzintézetben. — Valóban nem tudjuk felfogni, hogy mért akad meg ezen ügy, s mi akadályozza azt, hogy a palvarcai óvoda még most sem épül? Ezáltal le kérjük az ügyelmeztetőket az illető kéréselők, hogy az alapítványt rendelkezésére bocsássák át. A közgyűlés jóváhagyta a Jaulusz Ferenc által beadott évi számadástokat és költségelirányzatot, melyek előlegesen számvizsgáló bizottság által vizsgálattak felül. A 2870 ft 28 k. berélet, 1834 ft 22 k. betéti könyvet és 31 ft pénzkészletet kiütemelt számadás a közpóntba küldetik el. — A málnapataki óvodára eddig 2000 ftot folyósított az egyesület. — A f. m. k. e. ez idei közgyűlése főcsén aug. hó 10-án fog meggyaradni, ezen körülmény ezáltal tudomására hozatik a vármegyékben lévő tagoknak. — A közgyűlés fel fogja kérni az alapítók, hogy a vidéki tagok hátrahagyott évi díjait s szolgabíró urak által bezáradtani sziveskedjék. Késő (hábor helyébe egyelőre jéggy-zótt Irvész Deszét választották meg egyhangulag, akiről meg vagyunk győződve, hogy habár torlós, de annál hazafiasabb kötelezettséget teljesíteni fogja. A közgyűlésen a tanfelügyelőn kívül jelen voltak még: Dömök Károly polg. iskolai tanító, Farkas Ferenc ügyvéd, Hrszabó Dániel, Jakabovich József, Keményi Károly, Irvész Deszét s Tiesinnyi József, a kik a közgyűlés végén alismerés-eket fejtettek ki Köry Tiradar elnök úr közléseiről és hazafias működéséről.

Főlek, június 10.

Főlek is a koronázás 25 éves jubileum alkalmából díszes örömdínnellett áll, közléseiről sorrendel: június 6-án a honvédelmi alkalmával nagy létszámban jelentettek

*) Felvidéki lapok az Ipolygás május 6-iki számában.

A vár rom ormairól az ünnepély kezdete, a kőépületek és a főtérben sok magányos nemzeti lobogók által feldiszteltet. 7-én este a város minden épülete és a vasúti állomás mellételek előlki fényesen kivilágítottak. 8-án reggel 4 órákor ismét a vár rom ormairól 3 Marszár lóvadász jellegettel egész ünnep kezdete, a ezen 3-órós údr lóvadász észt minden órában ismételtet, és a vár rom ormái fellobogóztatott. 9 órákor a városbányák bármelyükre tesztileg csoportosulva a városi képviselő- és ipartestület tagjai saját zászlójuk alatt a helybéli rom. kath. templomba vonult, hol is fényes segédlettel tisztelendő Kárpás Arnold helybeli Sz. Ferencz rendű zárda főnök Te Deumot misét mondott, melyen a kir. járásbírósgaz. u. állam vasút hivatalnokai s személyzet s a m. kir. csendőrség díszben részt vettek a mise kezdete előtt az ipartársulati dalárda a Szózatot, s a mise végétől István áld meg a magyart élénkelte, s az 5-8 elemi osztálybeli leánykák, Berko János helybeli kántortartó által betanítva az ofertoriumhoz "Tartad meg Isten a Királyt" szalmi éneket élénkeltek.

Mise után a helybeli zenekar kíséretével Kákóczy indult hangya mellett visszavonult ismét tesztileg a városi képviselő- és ipartestület a városbányához, honnét szép rendezés mellett, a kereskedések egész nap zárva s az egész város közönsége szombanepet ált a munkaszünetet tartott. Este 7/9 órákor az ipartestület s a városi közönség által támogatva Kákóczy menetet rendezett a városi kivilágítása mellett az egész városban keresztül várba vonult, hol bangali tűz kivilágítása mellett az ipartársulati dalárda a Királyt és Királynét éltetve, a szózatot élénkelte s onnét a tömeg a Weiss kárházához csoportosult s ott 60 személyes lakomát rendezett, melyre később a női közönség is meghívattak, lakoma perült az ifjuság s hajnali 3 óráig vigan folyt a lakoma és tánc.

Az ünnep s ünnepély rendezésével a városi képviselőtestület által Langha Atajos városi képviselő s rendőrtanácsnok bizottat meg, ki azt tapintatosan s egész buzgósággal rendezte is.

Kramolnó Ferencz.

Hírek és különfélek.

Gróf Zichy Ferencz senior kir. tárnokmester ör s koronázási jubilaris ünnepek után június hó 12-én úrad. székelyvár Zsólyba érkezett, s teljes nyolcz napot ottlált hálónkben, gyakorta bejövén B-Gyarmatra is s vendégeitl hívta meg őri asztalához ugynevezett sommi-lakusokat. Ő Nagyméltóságának ezuttal itt időzése összfűggsében áll a busai Dapry-féle nagyobb bírtok megvételével, melykét növeléren a seniorátusi úradalom állagott. Személyi hír. Seitovszky János alispánunk jun. 18-án Miskolcra rándult, hol részt velt a főispáni jubilaris ünnepélyeken.

Eljegyzés. Tótposnai és biatniczai ifj. Prónay Péter jun. hó 12-én jegyezte el Horváth Mária kisaszomony, sókadvari Horváth Miklós és neje szül. Kuttasi Zelenka Ilona kedves leányát a Sírakhoz tartozó Csífra Major nevű telepen.

Ésköv. Dr. Csinner Miksa rimasombai ügyvéd, jun. hó 4-én tartá esküvőjét B-Gyarmaton Kohn Ilonka kisaszomonyal, Kohn József dráhi bírtokos leányával és Kohn Márkus helybeli gabnakereskedő kedves unokájával. — Az esküvőt a „Balassa" emeleti termeiben fényes ostebéd követe.

Követőre méltó példa. A tabán-utcai tör alkalmából az ók. tiszolt egylet felszerelésben károk asván, az érdekelte birtosítól társulatok: az „Adria" és a „Poncière" s károk megértésére lettek felkérve; az „Adria" szietit is megfellelni a kérésnek s a mondott calmen helybeli főügynök Feleli Ignác úján 20 frtot írtetett be a városi pénztárba.

Kovács-émlék ünnepély Lonszcon. A kinek elbuztalt lapunk is, B-Gyarmat egész múlt közönséggel egyetemben oly igazán meggyászolta, Kovács Emilnek, a jeles magyar zeneszerző, zenelánkr és a „Lonszezi Dalegyel" karugyának hangja főle, ime, a háts „Lonszezi Dalegyel" siremlekként, s azt most szomban június 26-én ünnepélyesen fogja telepezni, E kepreleti ünnepre a „Balassa-Gyarmati Dalárda"-t is meghívta az egylet, s bár e dalárda egyik nyilvános előadás jövedelmével késségesen járult az emlék létrehozásához, de hogy jelen hegeszlan állapotában meg fog-e felelhetni a saíres meghívásnak, kétkedő kérdeztük.

A мүkedvelőt és szinkürtársulat B-Gyarmaton jun. hó 12-én rendkívüli közgyűlést tartott Török Sándor elnöklete alatt. A szolgabírói hivatal ugyanis elrendelte, hogy az 1873-ban részvétüket utján keletkezett, de most már az idők rasfoga által megrongált szinkör, mint közvesztély alkotmány, lebontassék. — A közgyűlés ez alkalommal az egylet számadásokról nem terjedt ki, de szék kiterjedt volna, akár nem, csakis azon szomorú tény lett volna konstatalható, hogy az egylet pénztára üres, mert az előbbi pénztárnok mintegy 190 frtot nem számolt le. — Ez az oka részben annak, hogy a fő 44 deszka alkotású arénán a kellő javítások meg nem törtettek, s hogy az arénai új botnyinos állapotba jutott. A közgyűlés azon jutókedvűt tette, hogy miután az arénát a nyári szubháti szeszóra Veszprémi Jenő útrai saírgazgatós kénálja kivenni, — ezzel oly szerződés fog létesíttetni, hogy nevezett igazgató az arénát jó kutha tartozik hozni, legalább is olyana, hogy annak bentartásán rendőrlileg megengedhető legyen.

Byleskúthy Sándor m. kir. honvédseregdes úrnál, minál serev jeleztek, mult vasárnap (született Beményi Károly városbíró úr vezetése alatt a képviselőtestület az előjáróság küldöletébe, melyben útdöröltető őt észreparancsnokká lett kinevezésére alkalmasból, egyszerűminél megköszönvén neki a városnak irányában köztudomásúsá lett jóindulatú törekvéseit. A magas úrvért-ségű aródos úr szép szavakban köszönte meg a polgárság

kitüntető tisztelgését, s kifejtette az esélyeket és a feltételeket, melyek mellett B-Gyarmaton egy egész ezred honvédség elhelyezhető volna; a terav viszonyok erre igen alkalmasak; a város és a polgárságon van tehát a vár, hogy alkalomszerűen egyeb conditio sine qua non feltételeknek is megfeleljen. Eszkört tehát közzé bővebben is fogunk még eszméket cserélni.

Központi választmány jú. hó 15-én a beérkezett feladványok elintézése céljából az alispán elnöklete alatt ülést tartott. Iskolák látogatás. Koszta Mihály vármegyének új tanfelügyelő jú. hó 14-én meglátogatta a helybeli rom. kath. leányiskolát és az rom. kath. főkiskolát. — A tanfelügyelő úr szakfört megjegyzései és észrevételei mindkét intézetben jó benyomást kellettek. Halálhír. Lutocsa Dániel lonszezi kereskedő jun. hó 9-én hossza betegsége után 50 éves korában elhunyt. A nőgrádi ev. esperességi közgyűlés, mint értesülünk, ezidén B-Gyarmaton július hó 5 és 6-án fog megtartatni.

Az Úrnapját, vagyis az oltári szentség szerzésének emlékünnepét B-Gyarmaton a rom. kath. egyház ez idén is fényesen ünnepelte meg. A körmenet azakkal behintett utcákon haladt a négy világtájat ábrázoló oltárkövek, hol előrt imák elvégzése után a pap ünnepélyesen áldást ad az oltári szentségre. A szertartást kellő fény kifejtése mellett főd Horváthszky Károly plebánus úr végezte. Oltárt állítottak a Villi örökösök háza előtt, torálkák: Hummer Mihály, Ebenhürer Lajos kereskedő és Cserrnyák György grógszeres úr. A fényes ünnepeket emelte a díszben kivonul honvédség is. Kétvársz éves jubileumot tartottak B-Gyarmaton jun. 10-án, és pedig, a mi már a csudák számába megy, hint a hegy alatt. Ez a jubileum azon genialis ötletből eredt, hogy Blassek Ferencz építész, Lepercák Béla építész, Pokorny Gusztáv fogházfelügyelő és Selmeczy Sándor cukrász urak is jun. hó 10-án töltötték be együttesen kétszáz néhez esztendő. — A Sulcz-féle pinceszben folyt le az ünnepély nagy pietással, elfogyván elegendő mennyiségű bor, pezsgő, válogatott finom bideg és meleg étel. Kétszáz Sándor bátyrának, aki nagy titokban a postaiáll is foglalkozik, olyan verelményű penderítet ki a négy jubilaris, hogy annak fölbuzsása jóirú nevezetű keltett. A toszokt mind a jubilarisokra vonatlat, kirívna, hogy a legközelebbi száztól a legjobb egészségben ériek meg.

Vizsgák. Az első vizsgákat B-Gyarmaton az állami elemi iskolában tartották meg. A vizsgákon jelen volt Koszta Mihály tanfelügyelő úr is, aki valóban szakförtökön bizonyult tanfelügyelői állásában. A vizsgákon tett kérdéseleleiről írték, — mondhatjuk, hogy alaposan tett a pedagógiához. — Az állami elemi iskola vizsgái ez évben különösen sikerültek mind a négy osztályban úgy hogy a tanfelügyelő úr is teljes meglepetést fogtunk ki. Nagy kár, hogy ezen iskolát a földész gyermekek nem látogatják. A B-Gyarmati ev. egyház igen helyes jutókedvűt teuno adottat, hogy ha túltömtt iskolát kizárólag lonszei iskolává alakítaná át s a főkét beklidene a jól szerreztll állami elemi iskolába.

A B-Gyarmati polgári iskola 1891—92-ik tanévi vizsgáinak sorrendje. 1892. évi június hó 18-án reggel hivatali vizsga, délután tík órák és tornavizsgája. 20-án reggel az I-ös leányosztályban, délután a II-ik, 21-én reggel a III. és IV. leányosztályban, délután a leányok francia, nék és tornavizsgája. 22-én reggel az I. fűosztályban, délután a II-ik, 23-án reggel a III-ik, délután a IV-ik, 24-én reggel az V-ik, délután a VI-ik fűosztályban. 26-án reggel búk latin és francia vizsgája.

27-én a magántanulók vizsgája. 29-én reggel 10 órákor lonszezi ünnep. A B-Gyarmati r. kath. elemi fő iskolában az 1891-2 tanévi zárvizsgák f. évi június 22-én; az ispan tanoncz iskolában pedig június hó 19 és 20-án tartottak meg. Kanizs Ádám győgyászorvos mai kedvtelősre keltitjük a közönség becses figyelmét. Gyászír. Lipancz Mártonk veszték azon memortá hirt. Lopy Depingy Gizella, a B-Gyarmati polgári iskola egyik tanulója, tegnap este egy negyed tiznegyed órákor 12 napi kínos szertelés után fejfényében elhunyt. Az alig 20 éves kedves nő belála mindenféle nagy rákvetet kelt.

MENETREND az Estergom-Nána-Balassa-Gyarmati vasútvonalon. Erősebb 1892. évi május hó 1-ől.

Table with columns for departure times (V. óra, V. óra, V. óra) and arrival times (V. óra, V. óra, V. óra) for various stations including Balassa-Gyarmati, Estergom-Nána, and Kémend. It lists train numbers and destinations.

Megjegyzés: Az esti 5 óráról reggeli 5 óra 50 percet megjedi azjárt utaz a perczek aláhatásán van megjelölve. — Ez az Ipoly-Vecse feltelest megállóból.

HORVÁTH DANÓ, földész szerkesztő

Árverési hirdetésnyí kivonlat.

A szentesi kir. járásbírósgaz. társulataknak végrehajtandó Schlessinger József és Szendrői Ignác végrehajtandó asztalosok által 4000 frt árúknakveréséből s nemkellő kielégésére kelti végrehajtás ügyében a szentesi kir. bírósák teremtés lévő Sas-csany kúzsányon fekvő a szentesi 767 sz. tölvény I. I. sz. alatt fekvő háza és birtokaitól Schlessinger József és Szendrői Ignác 1764 frban eszmét megvásárolt kúzsányi ingatlan az árverési érdekelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1892. évi június hó 24-ik napján d. e. 10 órákor Sas-csanyban a kir. bíróság mint székelyvári hatóság hivatalos hivatalgép megtartatott árverésen árveresen a megvásárolt kúzsányi áron aól is, azazban a 979 frt utóajánlati összegben kél meg fog eladatni.

Árverési szabályok tartoznak az ingatlan beadárnak tisztelettel, 100 frtot közzéadnunk vagy a 1891. LX. t. c. 42. §-ában jelölt árverésnyomlatoktól az az 1891. évi nov. hó 10-én 3333 sz. alatti kir. igazságügyminiszteri rendelet 6. §-ában kijelölt arvadképes örököspörben a kiküldött közbeszámoló anyag az 1891. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpöröknek bírósági eldleges elbeszéléstől küllött szabálymárk elismervényi átszolgálatnak.

Kelt Szentesben a kir. bíróság mint tölvényi hatóság: máj. 1892. évi május hó 14-ik napján.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú kereskedelemügyi m. kir. miniszterium az 1892. évi május hó 29-én kelt 25475—1. számú rendelkezéssel a vár-velmezi állami kúrsi 73—74 kméter szakaszán lévő 145. sz. hid újból helyreállítását 1790 frt 37 kr. összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlítt munkálat fogamatossá tésának bírszótása céljából az 1892. évi június hó 30-ik napjánán d. e. 11 órájára a honvérszeregi m. kir. államépítészeti hivatal helységében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenytárgyjáték felhivatnak, hogy a fentebbi munkálat végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számított s a részletes feltételekben előtűtött, — mint bánatpörrel ellátott zárt ajánlatokat kitűzött nap d. e. 11 órájára a nevezett hivatalhoz annál inkább érkeztesnek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban fonyó munkálatra vonatkozó mérszaki művelet és részletes feltételek a nevezett magy. kir. államépítészeti hivatalnál, a reudes hivatalos órákban, naponként megtekinthetők.

Kelt Pólyszagon, 1892. évi június 15-én.

A honvérszeregi m. kir. építészeti hivatal.

